

TEISĖJŲ TARYBOS TEISMŲ ADMINISTRAVIMO KOMITETAS
L. Sapiegos g. 15, LT-10312 Vilnius, tel. (8 5) 268 5186, faks. (8 5) 268 5187, el. p. info@teismai.lt

Teisėjų tarybai

2017-01-17 Nr. 51V-2-(4.6.6)

DĖL REKOMENDUOJAMŲ TEISMŲ PROCESINIŲ SPRENDIMŲ KOKYBĖS STANDARTŲ TAIKymo ĮVERTINIMO PRIEMONIŲ

Teisėjų taryba 2016 m. gegužės 27 d. priėmė nutarimą Nr. 13P-65-(7.1.2) „Dėl Rekomenduojamų teismų procesinių sprendimų kokybės standartų patvirtinimo“, kuriuo patvirtino Rekomenduojamus teismų procesinių sprendimų kokybės standartus (toliau – Standartai), ir pratęsė Standartų projektą rengusios darbo grupės veiklą, pavesdama jai parengti ir pateikti Teisėjų tarybai metodinės medžiagos dėl būdų ir priemonių Standartų taikymui įvertinti bei teisės aktų, apibrėžiančių Standartų taikymo įvertinimą, projektus. Darbo grupė 2016 m. spalio 25 d. rašte išdėstė Teisėjų tarybos pavedimo įgyvendinimo kryptis ir prašė Teisėjų tarybos pateikti preliminarų nuomonę dėl rašte aprašytų galimų priemonių. Darbo grupės parengtas raštas perduotas svarstyti naujai 2016 m. gruodžio 9 d. Teisėjų tarybos posėdyje suformuotam Teismų administravimo komitetui (toliau – Komitetas).

Komiteto koordinatoriaus N. Meilučio pavedimu, Nacionalinė teismų administracija (toliau – Administracija) kreipėsi į teismus, prašydama pateikti informaciją apie Standartų taikymą bei įžvalgas dėl darbo grupės pasiūlytų priemonių Standartų taikymui įvertinti. Atsižvelgdamas į Administracijos pateiktą apibendrintą informaciją (pridedama), Komitetas 2017 m. sausio 6 d. posėdyje svarstė darbo grupės, rengusios Standartų projektą, 2016 m. spalio 25 d. rašte aprašytas priemones ir bendru sutarimu (Komiteto posėdyje nedalyvavo A. Gaižutienė, G. Pečiulis, A. Valantinas) priėmė žemiau nurodytus sprendimus.

1. Dėl teisėjų padėjėjų ir kitų teismo valstybės tarnautojų, rengiančių teismo procesinių sprendimų projektus, pareigybių aprašymo papildymo.

Pritarta darbo grupės siūlymui Teisėjų tarybai kreiptis į Lietuvos Respublikos teismus ir paraginti juos užtikrinti, kad teisėjų padėjėjų ir kitų teismo valstybės tarnautojų, rengiančių teismo procesinių sprendimų projektus, pareigybės aprašymai būtų papildyti nuostata, kad šie tarnautojai turėtų būti susipažinę su Standartais ir rengtų procesinių sprendimų projektus atsižvelgdami į Standartus, taip pat, kad tiesioginiai vadovai, suformuluodami tarnautojo einamųjų metų užduotis, kaip vieną iš užduočių įtrauktų teismų procesinių sprendimų projektų rengimą pagal Standartus, o šios užduoties vertinimo kriterijumi, be kita ko, nurodytų parengtų projektų kokybę. Laikantis Standartų nuostatų teisėjų padėjėjų rengiami procesinių dokumentų projektai, tikėtina, padėtų teisėjams įprasti taikyti Standartuose įtvirtintas rekomendacijas, ypač susijusias su teismų sprendimų forma ir struktūra.

2. Dėl Teisėjų veiklos vertinimo tvarkos aprašo pakeitimo; Dėl Asmenų, siekiančių tapti aukštesnės pakopos teismo (išskyrus Lietuvos Aukščiausiąjį Teismą) teisėjais, Asmenų, siekiančių paskyrimo į teismų (išskyrus Lietuvos Aukščiausiąjį Teismą) pirmininkų, jų pavaduotojų ar skyrių pirmininkų pareigas, Asmenų, pageidaujančių būti perkeltais ar paskirtais į kitą tos pačios ar žemesnės pakopos teismą, vertinimo kriterijų, Išvados apie teisėjo profesinę veiklą ir asmenines savybes formą, pakeitimo.

Iš esmės pritarta darbo grupės siūlymams pakeisti ir papildyti Teisėjų veiklos vertinimo tvarkos aprašą bei Asmenų, siekiančių tapti aukštesnės pakopos teismo (išskyrus Lietuvos Aukščiausiąjį Teismą) teisėjais, Asmenų, siekiančių paskyrimo į teismų (išskyrus Lietuvos

Aukščiausiąją Teismą) pirmininkų, jų pavaduotojų ar skyrių pirmininkų pareigas, Asmenų pageidaujančių būti perkeltais ar paskirtais į kitą tos pačios ar žemesnės pakopos teismą, vertinimo kriterijus, nurodant juose, kad teisėjo darbo kokybė gali būti vertinama, be kita ko, atsižvelgiant į Standartus bei papildyti išvados apie teisėjo profesinę veiklą ir asmenines savybes formą, kurią pildo atitinkamo teismo pirmininkas, grafa, kurioje būtų apžvelgiama ir aptariama, ar teisėjas rengia dokumentus pagal Standartus.

Kita vertus, Komiteto nariai pažymėjo, kad šiuo metu Standartų laikymosi kontrolės priemonių taikymas, atsižvelgiant į rekomendacinį Standartų pobūdį, bei tai, kad Standartai galioja tik kiek daugiau nei pusmetį, nėra tikslingas. Šių priemonių taikymas galimas vėliau – nuo 2018 m., kuomet teismai (teisėjai) įgus taikyti Standartus. Be to, numatant šių priemonių taikymą, būtina įtvirtinti privalomą, o ne rekomendacinį Standartų pobūdį.

3. Dėl Standartų priežiūros kaip vidinio ir išorinio teismų administravimo veiklos nustatymo.

Iš esmės pritarta vėlesniam (nuo 2018 m.) darbo grupės pasiūlytos priemonės Standartų priežiūrą įtraukti į Teisėjų tarybos 2015 m. gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 13P-157-(7.1.2) patvirtintas Gaires teismų, nagrinėjančių baudžiamąsias, civilines, administracinių teisės pažeidimų ir administracines ginčo bylas, vidinį ir išorinį administravimą vykdančioms subjektams, kaip papildomą instrumentą, skirtą vidinio ir išorinio teismų administravimo funkcijoms, susijusioms su šių bylų nagrinėjimu, įgyvendinti, taikymui. Šios priemonės taikymas, kaip ir pažymėta dėl 2 punkte nurodytų priemonių, galimas po to, kai teismams bus skirta papildomai laiko Standartų taikymo įgūdžiams susiformuoti. Šios priemonės taikymui taip pat būtina įtvirtinti privalomą, o ne rekomendacinį Standartų pobūdį.

4. Dėl sprendimų peržiūrėjimo ir vertinimo mechanizmo sukūrimo; dėl periodinio visos teismų sistemos ar atskirų teismų grupių veiklos tyrimo, siekiant įvertinti, kaip laikomasi Standartų.

Komiteto nariams svarstant darbo grupės pasiūlytas priemones sukurti sprendimų peržiūrėjimo ir vertinimo atitikimą Standartų nuostatoms mechanizmą ir, atsižvelgiant į gerą kitų valstybių patirtį, vykdyti periodinį visos teismų sistemos ar atskirų teismų grupių veiklos tyrimą, siekiant įvertinti, kaip laikomasi Standartų, Administracija informavo, kad yra pateikusi projektinį pasiūlymą pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 10 prioriteto „Visuomenės poreikius atitinkantis ir pažangus viešasis valdymas“ įgyvendinimo priemonę Nr. 10.1.4-ESFA-V-922 „Teisingumo sistemos veiksmingumo didinimas“, kuriame kaip viena iš veiklų yra numatyta atlikti Standartų laikymosi Lietuvos Respublikos teismuose monitoringą, palyginant su Europos Sąjungos valstybių narių (pvz. Suomijos, Nyderlandų) praktika įgyvendinant teismų sprendimų kokybės ir jos stebėsenos priemones. Veiklos esmė – atlikti teismų procesinių sprendimų kokybės vertinimo analizę ir parengti rekomendacijas dėl stebėsenos sistemos. Gavus finansavimą, projektinėje paraiškoje numatyta veikla būtų įgyvendinta nuo 2018 m. pradžios iki 2019 m. II ketvirčio.

Atsižvelgiant į tai, kad siūlomų priemonių Standartų taikymui įvertinti realizavimui jau numatytos konkrečios veiklos ir pradėti konkretūs veiksmai, Komiteto nariai siūlo Teisėjų tarybai teismų sprendimų atitikties rekomenduojamiems standartams monitoringą, parengiant išvadas ir rekomendacijas, įtraukti į Teisėjų tarybos 2017-2020 metų strategines veiklos kryptis.

Apibendrinat tai, kas išdėstyta, Komitetas siūlo Teisėjų tarybai:

1. Kreiptis į Lietuvos Respublikos teismus, paraginant teisėjų padėjėjų ir kitų teismo valstybės tarnautojų, rengiančių teismo procesinių sprendimų projektus, pareiğybės aprašymus papildyti nuostata, kad šie tarnautojai turėtų būti susipažinę su Standartais ir rengtų procesinių sprendimų projektus atsižvelgdami į Standartus, taip pat paraginant, kad tiesioginiai vadovai,

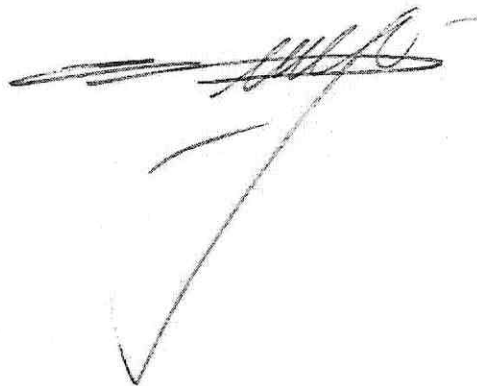
suformuluodami tarnautojo einamųjų metų užduotis, kaip vieną iš užduočių įtrauktų teismų procesinių sprendimų projektų rengimą pagal Standartus, o šios užduoties vertinimo kriterijumi, be kita ko, nurodytų parengtų projektų kokybę.

2. Teismų sprendimų atitikties rekomenduojamiems standartams monitoringą, parengiant išvadas ir rekomendacijas, įtraukti į Teisėjų tarybos 2017-2020 metų strateginės veiklos kryptis.

3. Darbo grupės siūlomas priemonės – pakeisti ir papildyti Teisėjų veiklos vertinimo tvarkos aprašą, Asmenų, siekiančių tapti aukštesnės pakopos teismo (išskyrus Lietuvos Aukščiausiąjį Teismą) teisėjais, Asmenų, siekiančių paskyrimo į teismų (išskyrus Lietuvos Aukščiausiąjį Teismą) pirmininkų, jų pavaduotojų ar skyrių pirmininkų pareigas, Asmenų, pageidaujančių būti perkeltais ar paskirtais į kitą tos pačios ar žemesnės pakopos teismą, vertinimo kriterijus, Išvados apie teisėjo profesinę veiklą ir asmenines savybes formą, Gaires teismų, nagrinėjančių baudžiamąsias, civilines, administracinių teisės pažeidimų ir administracines ginčo bylas, vidinį ir išorinį administravimą vykdančioms subjektams, – numatyti įgyvendinti nuo 2018 m., įtvirtinus privalomą Standartų pobūdį.

PRIDEDAMA. 15 lapų.

Komiteto koordinatorius

Nerijus Meilutis

Milda Grajauskaitė, tel. (8 5) 251 4125, trumpasis tel. 6351, el. p. milda.grajauskaite@teismai.lt

**TEISMŲ PATEIKTŲ ATSAKYMŲ Į NACIONALINĖS TEISMŲ ADMINISTRACIJOS 2016 M. GRUODŽIO 15 D. RAŠTĄ
NR. 4R-3082-(6.13.) „DĖL REKOMENDUOJAMŲ TEISMŲ PROCESINIŲ SPRENDIMŲ KOKYBĖS STANDARTŲ TAIKymo“
SANTRAUKA**

2017 m. sausio 4 d.
Vilnius

Į Nacionalinės teismų administracijos 2016 m. gruodžio 15 d. raštą „Dėl Rekomenduojamų teismų procesinių sprendimų kokybės standartų taikymo“ atsakymus pateikė 30 teismų.

Kaišiadorių rajono apylinkės teismas, Šiaulių apylinkės teismas, Joniškio rajono apylinkės teismas, Jonavos rajono apylinkės teismas, Kelmės rajono apylinkės teismas, Ignalinos rajono apylinkės teismas, Vilniaus apygardos administracinis teismas, Pakruojo rajono apylinkės teismas, Kretingos rajono apylinkės teismas nurodė, kad rengiant teismo procesinius dokumentus, atsižvelgiama į Rekomenduojamų teismų procesinių sprendimų kokybės standartų (toliau – Standartas) rekomendacijas dėl teismų sprendimų formos, turinio ir struktūros, sunkumų ir problemų taikant Standarto nuostatas nekyla.

Pastebėtina, kad teismai dažnai nurodė, kad stengiasi įmanomai nuosekliau atsižvelgti į Standartų reikalavimus ir juos taiko rengdami bylose surašomus procesinius sprendimus. **Dažniausios teismų nurodytos problemos, sunkumai, dėl kurių Standartų nuostatos nėra taikomos:**

1. **Darbo krūvis** (Vilniaus miesto apylinkės teismas, Tauragės rajono apylinkės teismas, Jurbarko rajono apylinkės teismas, Panevėžio miesto apylinkės, Akmenės rajono apylinkės teismas).

2. **Standartų perėmimui ir taikymui reikia laiko** (Prienų rajono apylinkės teismas, Tauragės rajono apylinkės teismas Vilniaus miesto apylinkės teismas, Vilniaus apygardos teismas, Klaipėdos apygardos teismas, Panevėžio miesto apylinkės, Kupiškio rajono apylinkės teismas);

3. **Susiformavę įpročiai, tradicijos** (Kelmės rajono apylinkės teismas, Jurbarko rajono apylinkės teismas, Klaipėdos apygardos teismas, Kauno apylinkės teismas, Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas).

4. **Procesiniai dokumentai rašomi pagal senus pavyzdžius** (Tauragės rajono apylinkės teismas, Jurbarko rajono apylinkės teismas, Panevėžio miesto apylinkės, Kupiškio rajono apylinkės teismas).

5. **Reikia pavyzdžio iš aukštesnių teismų** (Vilniaus apygardos teismas).

6. **Rekomendacinis Standartų pobūdis** (Kauno apylinkės teismas, Šiaulių apygardos teismas, Lietuvos Aukščiausiasis Teismas).

Kiti teismų nurodyti sunkumai, problemos, kylančios taikant Standartų nuostatas, ir kliūtys, dėl kurių neatsižvelgiama į Standarto nuostatas (rekomendacijas) rengiant procesinius dokumentus, pateikiami lentelėje.

Eil. Nr.	Standartų punktas	Teismo pavadinimas	Teismo nurodyti sunkumai, problemos, kylančios taikant Standartų nuostatas, ir kliūtys, dėl kurių neatsižvelgiama į Standarto nuostatas (rekomendacijas) rengiant procesinius dokumentus
----------	-------------------	--------------------	--

1.	Standartų preambulė	Kėdainių rajono apylinkės	Nėra aiški Standartų preambulėje vartojama sąvoka „baigiamieji teismo aktai“ ir šios sąvokos pasirinkimas apibrėžiant procesinius dokumentus, kuriems rekomenduojama taikyti Standartus, kartu akcentuojant, jog kitiems procesiniams sprendimams Standartai taikytini tiek, kiek tinkama. Kyla abejonių, ar Standartų reikalavimai visa apimtimi galėtų būti taikomi atskirų kategorijų byloms, kurios užbaigiamos specialios formos (pvz., teismo įsakymo byloms civiliniame procese) ar specialaus turinio (pvz., sprendimas už akių ar nutartis dėl teismo leidimo išdavimo civiliniame procese, teismo baudžiamasis įsakymas ir pan.) procesiniais dokumentais.
2.	2 p.	Vilniaus rajono apylinkės teismas	Atkreiptinas darbo grupės dėmesys, kad galimai dalis Standartų punktų laikytini pertekliniais, pvz., 2 punktas, reikalaujantis, kad teismo sprendimas būtų įtikinantis. Teisėjų nuomone, jeigu jis bus pagrįstas įrodymais, motyvuotas, t.y. atitiks kitus Standartuose įvardintus reikalavimus, jis bus ir įtikinantis, kita vertus, teismai neturėtų dėti ypatingų pastangų įtikinti šalis, o didesnę dėmesį skirti sprendimo pagrįstumui ir teisėtumui, nes šalies supratimas, ypatingai pralaimėjusios, bet kuriuo atveju bus subjektyvus. Todėl tokių reikalavimų iškelimas teisėjams, mūsų vertinimu, nepagrįstas ir jis neturėtų būti tarp Standartų taikymo vertinimo kriterijų.
3.	3.2. p.	Kėdainių rajono apylinkės	Standartų 3.2 punkte pateikiama nuoroda, jog teismo nustatytos faktinės aplinkybės nurodomos atskiroje sprendimo dalyje, chronologine seka, sunkiai įgyvendinama byloje su daug reikalavimų (epizodų) ar dideliu skaičiumi proceso dalyvių. Taikant šią nuostatą kartu su Standartų priedo 16 punkto reikalavimu dėl procesinio sprendimo skirstymo į dalis atsiranda būtinybė informaciją dubliuoti (paminėjus atskiroje dalyje, skirtoje nustatytoms aplinkybėms įvardinti, vėliau kartoti dalyje, kurioje tiriami įrodymai ir parenkamas taikytinas teisės aktas).
		Vilniaus rajono apylinkės teismas	Standarto 3.2 punkto nuostatos, kuriose reikalaujama, kad faktinės aplinkybės būtų atsietos nuo jas pagrindžiančių įrodymų, gali apsunkinti Standartų taikymą šioje dalyje, nes, teisėjų nuomone, teismo sprendimai aiškesni ir suprantamesni tuomet, kai dėstomos nustatytos faktinės aplinkybės aptariant, kokiais įrodymais vadovaujantis jos nustatytos.
4.	3.4. p.	Rokiškio rajono apylinkės teismas	Kyla sunkumų taikant Standartų 43 punkto nuostatas: „jei teismas rimtai svarstė keletą alternatyvių sprendimo variantų, jie atskleidžiami teismo sprendimo motyvuose, aptariami jų „už“ ir „prieš“. Dažniausiai teismo sprendime pasirinktas ginčo sprendimo būdas motyvuojamas, kartu aptariant ir pasisakant dėl šalių nurodomų argumentų ir jų pateiktų įrodymų, atskirai neaptarinėjant kitų svarstytų alternatyvių sprendimo variantų, tam, kad sprendimas būtų glaustas, aiškus, nedviprasmiškas, konkretus ir įtikinamas.
5.	5.7. p, Priedo 43 p.	Kėdainių rajono apylinkės	Standartų 5.7 punkte nurodžius, jog į sprendimą neturi būti perrašomi liudytojų parodymai pažodžiui, Standartų priedo 43 punkte nurodytas įpareigojimas cituojant liudytoją nurodyti ne tik posėdžio, kuriame jis apklaustas, datą, bet ir tikslų garso įrašo pradžios ir pabaigos laiką, lemia papildomas laiko sąnaudas. Nuorodos tikslus nurodymas

			tampa komplikuoju (kelia abejonių dėl tikslumo) tuo atveju, jeigu įrašas daromas naudojant specialią įrangą, kai programos formuojamoje teismo posėdžio pažymoje nurodomas realus laikas, o įrašą įkėlus į LITEKO sistemą, kuria naudojasi procesinį sprendimą ruošiantis asmuo, posėdžio eiga fiksuojama kaip vieningas laiko prasme įrašas.
6.	6.6 p.	Klaipėdos apygardos teismas	Vienintelė kliūtis, dėl kurios ne visada pavyksta atsižvelgti į Standarto rekomendacijas, yra reikalavimas numeruoti pastraipas. Šį reikalavimą jau taiko civilines bylas nagrinėjantys teisėjai, tačiau baudžiamųjų bylų procesinių sprendimų rengimo atvejais dėl nusistovėjusio rašymo stiliaus būtinas pereinamasis laikotarpis šiai naujovei priimti; kai kurie teisėjai apskritai nepritaria šio standarto punkto taikymui rengiant apeliacinės instancijos teismų procesinius sprendimus.
7.	Priedo 1 p.	Kauno apylinkės teismas	Siekiant racionaliai naudoti materialiuosius išteklius (popierių) susidariusi situacijai, kai teisėjo parašo rekvizitai, rengiant procesinį dokumentą, lieka atskirame lape, koreguojamos procesinio dokumento paraštės, nukrypstant nuo Standarto nuostatų.
8.	Priedo 19 p.	Kauno apygardos teismas	Išsakyta keletas siūlymų, susijusių su šablonų techniniais reikalavimais. Išsakyta nuomonė, kad tuo atveju, jei tai neprieštarautų bendriesiems dokumentų rengimo reikalavimams, būtų galima svarstyti dėl šiuo metu nustatytos pastraipų numeravimo tvarkos, kai pastraipos yra numeruojamos jas atitraukiant toliau nuo paraštės, peržiūrėjimo, nes tai ženkliai išplečia procesinio dokumento apimtį ir lemia didesnes popieriaus sąnaudas rengiant popierines procesinių dokumentų versijas.
9.	Priedo 30 p.	Kauno apygardos teismas	Datų rašymas mišriuoju būdu ne tik atima daugiau laiko, bet taip pat išplečia procesinio dokumento apimtį, todėl išsakyta nuomonė, jog datų rašymas trumpuoju būdu vizualiai geriau išsiskirtų tekste ir būtų patogesnis.
10.	Priedo 34 p., (ir Priedo 1, 19 p.)	Kauno apygardos teismas	Laiko ir popieriaus sąnaudų požiūriu, tikslinga būtų svarstyti dėl straipsnių, straipsnio dalių ir punktų ar papunkčių rašymo sutrumpintai, siauresnių paraščių ir tarpų tarp pastraipų numatymo tiek, kiek tai neprieštarautų bendriesiems dokumentų rengimo reikalavimams.
11.	Priedo 42 p.	Kėdainių rajono apylinkės	Standartų priedo 42 punkte pateikiamos nuorodos darymo į bylos tomą ir bylos lapus taisyklės nėra pritaikytos elektroninėms byloms. Šaltinio nurodymas elektroninėje byloje yra komplikuoju dar ir dėl to, jog formuojant bylos apyrašą dėl programinio nesuderinamumo į apyrašą įkeliami ne visi dokumentai (pvz., į „pdf“ formatą neperkeliami programos dokumentai, o kartu ir visas su tokiu dokumentu, kaip priedu, pateiktų dokumentų paketas). Tokiu būdu suformavus bylos apyrašą nėra galimybės daryti vienodą nuorodą į visus bylos šaltinius.

12.	Priedo 43 p.	Rokiškio rajono apylinkės teismas	Sunkiai įgyvendinamos Standartų 43 punkto nuostatos dėl rekomenduojamos nuorodos teismo sprendime į teismo posėdžio garso įrašo konkrečią minutę ir sekundę. Dažniausiai, teismo sprendimuose darant nuorodas į teismo posėdžio garso įrašą dėl laiko stokos nurodoma tik posėdžio data. Pastebėta, kad civilinėse bylose nelikus teisinio reglamentavimo dėl teismo posėdžio protokolo surašymo, teisėjai patys priversti daryti teismo posėdžio santraukas tam, kad vėliau rašant teismo sprendimą nebūtų gaishtamas papildomas laikas teismo posėdžio garso įrašo perklausymui. Garso įrašai paprastai teisėjų perklausomi tik vienai ar kitai aplinkybei teisėjų nepakankamai ar nepilnai užfiksuotai teisėjo daromose santraukose, patikslinti. Pastebėta, kad šalys, turėdamos galimybes susipažinti su teismo posėdžio garso įrašais, nesutikdami su teismo sprendime nurodytomis vienomis ar kitomis aplinkybėmis, turi galimybę jas nurodyti ginčydami priimtus teismo procesinius sprendimus, nurodydami savo procesiniuose dokumentuose teismo posėdžio garso įrašo konkrečią minutę ir sekundę.
Bendro pobūdžio pastabos / sunkumai			
1.	Kauno apygardos teismas	Integruota baudžiamojo proceso sistema (IBPS) šios kategorijos teismo procesiniams sprendimams numato specialias formas. Pateiktas siūlymas, kiek tai įmanoma, diferencijuoti Standartų reikalavimus, taikomus baudžiamajame (nuosprendžiams) ir civilinėse (sprendimams) procese priimamiems procesiniams dokumentams.	
2.	Kauno apylinkės teismas	Standartų rekomendacijos ne visuomet gali būti pilnai įgyvendinamos, ypač išdėstant sprendime teismo poziciją dėl visų byloje kylančių klausimų atsakant į piktnaudžiaujančių procesu asmenų argumentus.	
3.	Jurbarko rajono apylinkės teismas	Standartai trukdo kūrybiškumui.	
4.	Biržų rajono apylinkės teismas	Teismas Standartus rengiant procesinius dokumentus taiko tiek, kiek neprieštarauja teisės aktu patvirtintai dokumento formai (kai teisės aktai nustato teismo sprendimų formas).	
5.	Klaipėdos apygardos administracinis teismas	Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016 m. rugsėjo 28 d. teisėjų pasitarime buvo patvirtintos Rekomendacijos dėl Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo procesinių sprendimų formai ir turiniui keliamų reikalavimų (toliau – Rekomendacijos). Įvertinus tai, kad kartais kyla praktinių aspektų dėl Standartų taikymo, Klaipėdos apygardos administracinio teismo teisėjai rengdami procesinius dokumentus vadovaujasi ir Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo parengtomis Rekomendacijomis.	

6.	Šiaulių apygardo teismas	Problemos, su kuriomis susiduriama, yra nepakankami mokymai teisėjams ir padėjėjams, kompiuterinio raštingumo įgūdžiai stoka.

**TEISMŲ PATEIKTŲ ATSAKYMŲ Į NACIONALINĖS TEISMŲ ADMINISTRACIJOS 2016 M. GRUODŽIO 15 D. RAŠTĄ
NR. 4R-3082-(6.13.) „DĖL REKOMENDUOJAMŲ TEISMŲ PROCESINIŲ SPRENDIMŲ KOKYBĖS STANDARTŲ TAIKymo“
LENTELĖ**

2017 m. sausio 4 d.
Vilnius

Į Nacionalinės teismų administracijos 2016 m. gruodžio 15 d. raštą „Dėl Rekomenduojamų teismų procesinių sprendimų kokybės standartų taikymo“ atsakymus pateikė 30 teismų.

Įžvalgomis dėl darbo grupės pasiūlytų priemonių Standartų taikymui iš esmės pritaria Ignalinos rajono apylinkės teismas, Jonavos rajono apylinkės teismas, Pakruojo rajono apylinkės teismas, Kretingos rajono apylinkės teismas. Pastabų dėl darbo grupės siūlomų priemonių nepateikė Kretingos rajono apylinkės teismas, Vilniaus rajono apylinkės teismas, Vilniaus apygardos administracinis teismas.

Kitų teismų nurodyti darbo grupės siūlomų priemonių vertinimai pateikiami lentelėje.

Teismo pavadinimas	Teismų įžvalgos dėl darbo grupės pasiūlytų priemonių Standartų taikymui įvertinti
2.1.1. PAKEISTI IR PAPILDYTI TEISĖJŲ VEIKLOS VERTINIMO TVARKOS APRAŠĄ	
<i>Pritaria</i>	
Kauno apygardos teismas	Teisėjai neatmetė galimybės vertinant teisėjų veiklą atsižvelgti į Standartų keliamų reikalavimų laikymąsi, tačiau vis dėlto prioritetas kriterijus, kuriuo turėtų būti vadovaujama sprendžiant apie teisėjo priimamų procesinių sprendimų kokybę, turėtų būti privalomieji formalieji ir turiningieji reikalavimai, kuriuos atitinkamos rūšies procesiniam sprendimui nustato proceso įstatymai (CPK, BPK). Jeigu vertinant teisėjo priimamų procesinių sprendimų kokybę, vis dėlto būtų atsižvelgiama ir į Standartų reikalavimus, kurie yra rekomendacinio pobūdžio, dėmesys turėtų būti koncentruojamas į turiningojo pobūdžio Standartų reikalavimus, susijusius su teismo procesinio sprendimo motyvuotumu, glaustumu ir išsamumu. Tuo tarpu formalus ir techninio pobūdžio reikalavimai (paraščių, tarpų tarp teksto eilučių dydis ir pan.), stiliaus ir kalbos kultūros dalykai neturėtų būti sureikšminami ir laikomi turinčiais lemiamos įtakos vertinimo rezultatams.
Šiaulių apylinkės teismas, Prienų rajono apylinkės teismas	Pritariame darbo grupės siūlymui, laikant gerąja praktika tai, jog teisėjų, teismų pirmininkų, jų pavaduotojų ar skyrių pirmininkų veiklos kokybė būtų vertinama atsižvelgiant į Standartus.

Kupiškio rajono apylinkės teismas	Teismas pritaria priemonei, nes jų įgyvendinimas padėtų įvertinti Standartų taikymo efektyvumą, tačiau nereikala būtų papildomų žmogiškųjų ir (arba) finansinių teismo išteklių.
Rokiškio rajono apylinkės teismas	Įgyvendinus priemonę, teisėjai turėtų didesnę motyvaciją laikytis Standartuose nurodomų rekomendacijų ir rengti dokumentų projektus pagal jiems keliamus reikalavimus.
Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, Kelmės rajono, Prienų rajonų apylinkių teismai iš esmės pritaria darbo grupės pasiūlymams.	
<i>Nepitaria</i>	
Lietuvos apeliacinis teismas	Įgyvendinant Standartus dėl jų rekomendacinio pobūdžio šiuo metu papildomos jų laikymosi kontrolės priemonės yra netikslingos. Pagal Teisėjų veiklos vertinimo aprašą vienas iš kriterijų vertinant teisėjo veiklą – jo priimamų procesinių sprendimų kokybė (Aprašo 9.3 p.). Vertinant teisėjo priimamų sprendimų kokybę yra atsižvelgiama ir į procesinių sprendimų aiškumą, logiškumą, kalbos raišką, būtent šių tikslų siekta ir priimant Standartus. Taikant šį vertinimo kriterijų gali būti atsižvelgiama ir į Standartų laikymosi praktiką tuo atveju, jei teisėjas yra apsisprendęs juos taikyti savo veikloje. Be to, mūsų nuomone, Standartų rekomendacinis pobūdis lemia, jo jų laikymosi kontrolės įtvirtinimas atskiruose Tarybos tvirtinamuose teisės aktuose nėra tikslingas ir teisinės technikos požiūriu, priešingu atveju tektų aptarti ir kitų panašaus pobūdžio dokumentų laikymosi kontrolės sistemą.
Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas	Siūloma priemonė nėra pakankamai nuosekliai įgyvendinimas Standartų rekomendacinis pobūdis, kurį būtina užtikrinti siekiant teismų nepriklausomumo principo laikymosi. Siūlomos priemonės ir Standartų tikslo prieštarumą atskleidžia siūlymas papildyti teisės aktą dėl teisėjų veiklos vertinimo, pasitelkiant imperatyvią ir dispozityvią formuluotę („gali (turi) būti vertinama“).
Šiaulių apygardos teismas	Laikome netikslingu teisėjų veiklos vertinimo kriterijų papildymą kriterijumi, kad teisėjo darbo kokybė gali (turi) būti vertinama, be kita ko atsižvelgiant į Standartus. Pildant šiuo metu aktualią Išvados apie teisėjo profesinę veiklą ir asmenines savybes formą yra vertinama, ar teisėjo priimti procesiniai sprendimai yra aiškūs, suprantami, argumentuoti, motyvuoti, logiški, nuoseklūs, pagrįsti įrodymais ir teisės aktais, ar sprendimų kalba raiški, ar laikomasi bendrinės kalbos normų. Manytume, kad teisėjų vertinimui šių kriterijų pakanka.
Vilniaus miesto apylinkės teismas, Jurbarko rajono apylinkės teismas	Šiuo metu rekomendacinio pobūdžio Standartai taptų iš esmės privalomu dokumentu. Pažymėtina, kad Standartai numato ne tik techninius reikalavimus sprendimams, bet ir reikalavimus jų turiniui, tam tikras sprendimų argumentavimo taisykles, įpareigojimus remtis teisės principais, taisykles, kaip tai daryti, motyvų pakankamumo, nuoseklumo kriterijus ir t. t. Teisėjų nuomone, sprendimų tikrinimas toje dalyje, kiek tai susiję su jų turiniu yra aukštesniojo teismo prerogatyva, todėl įvairių komisijų atliekamas teisėjų vertinimas, atsižvelgiant į standartų laikymąsi dalyje dėl sprendimo turinio, iš esmės sudarytų prielaidas tikrinti teisėjo veiklą konkrečiose bylose.
Kauno apylinkės teismas	Priemonė neužtikrins vieningo, objektyvaus ir nešališko Standartų taikymo vertinimo.

Panevėžio miesto apylinkės teismas	Standartai neturėtų tapti privalomais, nes, teisėjų vertinimu, tai prieštarautų teisėjo nepriklausomumo principui.
Akmenės rajono apylinkės teismas	Nepritaria 3 iš 4 teisėjų.
Tauragės rajono apylinkės teismas	Teisėjams reikėtų suteikti daugiau laiko pilnai įgyvendinti Standartus ir tik po to keisti teisės aktus dėl teisėjų veiklos vertinimo.
Biržų rajono apylinkės teismas	Tai būtų pertekliniai reikalavimai ar perteklinė veikla.
<p align="center">2.1.2. PAKEISTI IR PAPILDYTI ASMENŲ, SIEKIANČIŲ TAPTI AUKŠTESNĖS PAKOPOS TEISMO (IŠSKYRUS LIETUVOS AUKŠČIAUSIĄJĮ TEISMĄ) TEISĖJAMS, ASMENŲ, SIEKIANČIŲ PASKYRIMO Į TEISMŲ (IŠSKYRUS LIETUVOS AUKŠČIAUSIĄJĮ TEISMĄ) PIRMININKŲ, JŲ PAVADUOTOJŲ AR SKYRIŲ PIRMININKŲ PAREIGAS, ASMENŲ, PAGEIDAUJANČIŲ BŪTI PERKELTAIS AR PASKIRTAIS Į KITĄ TOS PAČIOS AR ŽEMESNĖS PAKOPOS TEISMĄ, VERTINIMO KRITERIJUS</p>	
<i>Pritaria</i>	
Kauno apygardos teismas	Darbo grupės siūlymui į rengiamų procesinių dokumentų atitiktį Standartams atsižvelgti teisėjų veiklos vertinime pritarta iš dalies. Teisėjai neatmetė galimybės vertinant teisėjų veiklą atsižvelgti į Standartų keliamų reikalavimų laikymąsi, tačiau vis dėlto prioritetinis kriterijus, kuriuo turėtų būti vadovaujamasi sprendžiant apie teisėjo priimamų procesinių sprendimų kokybę, turėtų būti privalomieji formalieji ir turiningieji reikalavimai, kuriuos atitinkamos rūšies procesiniam sprendimui nustato proceso įstatymai (CPK, BPK). Jeigu vertinant teisėjo priimamų procesinių sprendimų kokybę, vis dėlto būtų atsižvelgiama ir į Standartų reikalavimus, kurie yra rekomendacinio pobūdžio, dėmesys turėtų būti koncentruojamas į turiningojo pobūdžio Standartų reikalavimus, susijusius su teismo procesinio sprendimo motyvuotumu, glaustumu ir išsamumu. Tuo tarpu formalaus ir techninio pobūdžio reikalavimai (paraščių, tarpų tarp teksto eilučių dydis ir pan.), stiliaus ir kalbos kultūros dalykai neturėtų būti sureikšminami ir laikomi turinčiais lemiamos įtakos vertinimo rezultatams.
Šiaulių apylinkės teismas	Pritariame darbo grupės siūlymui, laikant gerąja praktika tai, jog teisėjų ar asmenų, siekiančių tapti aukštesnės pakopos teismo teisėjais, teismų pirmininkų, jų pavaduotojų ar skyrių pirmininkų veiklos kokybė būtų vertinama atsižvelgiant į Standartus.
Rokiškio rajono apylinkės teismas	Įgyvendinus priemonę, teisėjai turėtų didesnę motyvaciją laikytis Standartuose nurodomų rekomendacijų ir rengti dokumentų projektus pagal jiems keliamus reikalavimus.
Kupiškio rajono apylinkės teismas	Teismas pritaria priemonei, nes jų įgyvendinimas padėtų įvertinti Standartų taikymo efektyvumą, tačiau nereikalautų papildomų žmogiškųjų ir (arba) finansinių teismo išteklių.

Akmenės rajono apylinkės teismas	Pasiūlymo reikėtų taikyti teisėjams, siekiantis tapti aukštesnės pakopos teismo teisėjais.
Kelmės rajono apylinkės teismas pritaria darbo grupės pasiūlymui.	
<i>Nepritaria</i>	
Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas	Siūloma priemonė nėra pakankamai nuosekliai įgyvendinimas Standartų rekomendacinis pobūdis, kurį būtina užtikrinti siekiant teismų nepriklausomumo principo laikymosi. Siūlomos priemonės ir Standartų tikslo prieštarumą atskleidžia siūlymas papildyti teisės aktą dėl teisėjų veiklos vertinimo, pasitelkiant imperatyvią ir dispozityvią formuluotę („gali (turi) būti vertinama“).
Vilniaus miesto apylinkės teismas	Šiuo metu rekomendacinio pobūdžio Standartai taptų iš esmės privalomu dokumentu. Pažymėtina, kad Standartai numato ne tik techninius reikalavimus sprendimams, bet ir reikalavimus jų turiniui, tam tikras sprendimų argumentavimo taisykles, įpareigojimus remtis teisės principais, taisykles, kaip tai daryti, motyvų pakankamumo, nuoseklumo kriterijus ir t. t. Teisėjų nuomone, sprendimų tikrinimas toje dalyje, kiek tai susiję su jų turiniu yra aukštesniojo teismo prerogatyva, todėl įvairių komisijų atliekamas teisėjų vertinimas, atsižvelgiant į standartų laikymąsi dalyje dėl sprendimo turinio, iš esmės sudarytų prielaidas tikrinti teisėjo veiklą konkrečiose bylose.
Kauno apylinkės teismas	Priemonė neužtikrins vieningo, objektyvaus ir nešališko Standartų taikymo vertinimo.
Panevėžio miesto apylinkės teismas	Standartai neturėtų tapti privalomais, nes, teisėjų vertinimu, tai prieštarautų teisėjo nepriklausomumo principui.
Biržų rajono apylinkės teismas	Tai būtų pertekliniai reikalavimai ar perteklinė veikla.
Tauragės rajono apylinkės teismas	Teisėjams reikėtų suteikti daugiau laiko pilnai įgyvendinti Standartus ir tik po to keisti teisės aktus dėl teisėjų veiklos vertinimo.
2.2. PAPILDYTI TEISĖJŲ PADĖJĖJŲ IR KITŲ TEISMO VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ, RENGIANČIŲ TEISMO PROCESINIŲ SPRENDIMŲ PROJEKTUS, PAREIGYBĖS APRAŠYMAS	
<i>Pritaria</i>	
Šiaulių apygardos teismas, Kauno apygardos teismas, Rokiškio	Teismas pritaria priemoni teisėjų padėjėjų pareigybių aprašymus papildyti nuostata, kad procesinių dokumentų projektai būtų rengiami atsižvelgiant į Standartus, bei į valstybės tarnautojų vertinimo užduotis įrašyti reikalavimą projektus rengti laikantis Standarto. Papildžius darbuotojų pareigybių aprašymus bei formuojant tarnautojų einamųjų metų užduotis ir įtraukiant į jas nuostatas dėl teismų procesinių sprendimų projektų rengimo atsižvelgiant į Standartus, darbuotojai turėtų didesnę motyvaciją laikytis Standartuose nurodomų

raiono apylinkės teismas	rekomendacijų ir rengti dokumentų projektus pagal jiems keliamus reikalavimus.
Šiaulių apylinkės teismas	Teismas iš esmės pritaria priemonei ir siūlo Darbo grupės siūlymo Teisėjų Tarybai 2.2. punktą papildyti, numatant, jog iki teisėjų padėjėjų ir kitų teismo valstybės tarnautojų, rengiančių teismo procesinių sprendimų projektus bylose, pareigybių aprašymų papildymo (pakeitimo), būtina užtikrinti šių valstybės tarnautojų mokymus minėtoje srityje. Teismas pažymėjo, jog procesinių sprendimų rengimo pagal Standartus mokymai yra aktualūs bei reikalingi taip pat ir bylas apylinkės teisme nagrinėjantiems teisėjams.
Kupiškio rajono apylinkės teismas	Šios priemonės įgyvendinimas padėtų įvertinti Standartų taikymo efektyvumą, tačiau nereikala būtų papildomų žmogiškųjų ir (arba) finansinių teismo išteklių. Nusprendus įgyvendinti 2.2. punkte nurodytą priemonę, siūlytina atitinkamai papildyti Pavyzdinį teisėjo padėjėjo pareigybės aprašymą, patvirtintą Teisėjų tarybos 2009 m. gegužės 29 d. nutarimu Nr. 13P-88-(7.1.2).
Kelmės rajono apylinkės teismas	Teisėjų padėjėjų ir kitų valstybės tarnautojų, rengiančių teismo procesinių sprendimų projektus, pareigybių aprašymą papildyti nurodant, kad šie tarnautojai turėtų rengti procesinių sprendimų projektus, atsižvelgdami į Standartus, būtų tikslinga tuo atveju, jeigu visuose teismuose būtų nutarta rengiant teismo procesinius sprendimus atsižvelgti į Standartų nuostatas. Atsižvelgiant į šias aplinkybes turėtų būti formuluojamos ir tarnautojų einamųjų metų užduotys ir nustatomi užduočių vertinimo kriterijai.
Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, Prienų, Šalčininkų, Akmenės, Jurbarko, Tauragės rajonų apylinkių teismai pritaria dėl valstybės tarnautojų, rengiančių teismo procesinių sprendimų projektus, pareigybių aprašymo papildymo atsižvelgiant į Standartų laikymosi nuostatų įgyvendinimą atliekant savo tiesiogines funkcijas.	
<i>Nepritaria</i>	
Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas	Siūloma priemonė nėra pakankamai nuosekliai įgyvendinimas Standartų rekomendacinis pobūdis, kurį būtina užtikrinti siekiant teismų nepriklausomumo principo laikymosi.
Kauno apylinkės teismas	Siūloma priemonė neužtikrins vieningo, objektyvaus ir nešališko Standartų taikymo vertinimo.
Biržų rajono apylinkės teismas	Tai būtų pertekliniai reikalavimai ar perteklinė veikla.
2.3. SUKURTI SPRENDIMŲ PERŽIŪRĖJIMO IR VERTINIMO MECHANIZMĄ	

Pritaria	
Lietuvos Aukščiausiasis Teismas	Iš esmės pritariama darbo grupės siūlymui. Į savanoriško vertinimo sistemą galėtų būti įtraukti ir vertintojai ne teisėjai. Tačiau atsižvelgiant į ribotas teismų sistemos finansines galimybes, abejotina, ar vertintojų ne teisėjų darbui apmokėti būtų įmanoma rasti finansinių resursų. Todėl vertintojų ne teisėjų dalyvavimas pradiniam projekto etape faktiškai priklausytų nuo jų sutikimo dirbti neapmokamą darbą.
Lietuvos apeliacinis teismas	Idėjų įgyvendinti gerąją kitų valstybių patirtį (anoniminę priimtų sprendimų peržiūra ir jų įvertinimas bei periodinis šios srities veiklos tyrimas) realizavimui, atsižvelgiant į jų savanoriškumą bei rekomendacinį Standartų pobūdį, kliūčių nėra. Siekiant Standartuose įtvirtintų tikslų, tarp kurių ir gerinti teismo sprendimo rengimo įgūdžius, ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas teismo sprendimų motyvavimo įgūdžių formavimui (naujai paskirtiems teisėjams, pradedantiems darbą teisėjų padėjėjams) ir tobulinimui. Tai gali būti pasiekama įgyvendinant teisėjams ir teisėjų padėjėjams skirtas mokymo programas.
Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, Panevėžio miesto apylinkės teismas	Jei Standartai ir liktų tik rekomendacinio pobūdžio, neprieštarauja darbo grupės prašymo Teisėjų tarybai 2.3 nurodyto Standartų taikymo vertinimo būdo įtvirtinimui. Standartuose aiškiai įtvirtinus parengto dokumento rekomendacinį pobūdį bei užtikrinus pagrįstą procesinio sprendimo rengėjų nuožiūros laisvę, suderintą su teismams tenkančia pareiga motyvuoti priimamus sprendimus, teismas pritaria šiai priemonei.
Vilniaus miesto apylinkės teismas	Teismo teisėjai laikosi aiškios ir vieningos pozicijos, kad bet kokie Standarto laikymosi tikrinimo būdai turi būti taikomi vertikalčiai, pradedant nuo aukščiausios instancijos teismų, ir tik po to, kai Standarto laikymosi požiūriu bus įvertinti apygardų teismai, būtų vertinami apylinkių teismų teisėjų procesiniai sprendimai.
Šalčininkų rajono apylinkės teismas	Apeliacinės instancijos teismo teisėjai, nagrinėdami bylą apeliacine tvarka, galėtų įvertinti pirmosios instancijos teismo priimtą procesinį sprendimą Standartų taikymo požiūriu pildant iš anksto patvirtintą formą, kuri aprašyta darbo grupės 2016 m. spalio 25 d. prašymo Teisėjų tarybai 2.3 punkte.
Prienų rajono apylinkės teismas	Atitinkamos darbo grupės, kuri periodiškai atliktų visos teismų sistemos ar atskirų teismų grupių veiklos tyrimą dėl Standartų laikymosi, sukūrimas įpareigotų laikytis valstybinės kalbos ir kultūros reikalavimų, teismo procesinių sprendimų turinio ir formos, aiškumo reikalavimų, siekti tinkamo Standartų nuostatų įgyvendinimo, dėl to pagerėtų teismų darbo kokybė bei įvaizdis visuomenėje.
Kelmės rajono apylinkės teismas	Pritaria pasiūlymui.

Kauno apylinkės teismas	Siūloma priemonė užtikrintų vieningą, objektyvų ir nešališką Standartų taikymo vertinimą.
<i>Nepritaria</i>	
Kauno apygardos teismas	Darbo grupės pasiūlymai, susiję su mechanizmo, skirto sprendimų rengimo pagal Standartų reikalavimus įgūdžių tobulinimui, sukūrimui, pritarimo nesulaukė dėl iš anksto prognozuotinių objektyvaus pobūdžio sunkumus, kurie kiltų užtikrinant tokio mechanizmo funkcionavimą. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad dėl didelio teisėjo darbo krūvio, intensyvaus darbo tempo, objektyvios teisėjų galimybės skaityti kitų teisėjų parengtus procesinius dokumentus ir vertinti jų atitikimą Standartų reikalavimams būtų labai menkos. Be to, mechanizmo palaikymas ir administravimas pareikalautų ne tik papildomų teisėjų laiko sąnaudų, bet ir papildomo finansavimo.
Vilniaus miesto apylinkės teismas	Kaip visiškai netinkamas atmetas darbo grupės prašyme 2.3 punktu pažymėtas mechanizmas, kad kiekvienas teisėjas galėtų prašyti, jog dalį jo sprendimų Standarto laikymosi požiūriu įvertintų kitas teisėjas ar teisės profesionalas. Tokia pozicija motyvuojama tuo, kad savanoriškumo principas galėtų lemti, jog tie teisėjai, kurie nepaiso Standarto nuostatų, apskritai nebūtų tikrinami, net ir nuasmeninus sprendimus anonimiškumą išlaikyti yra sudėtinga, abejonių kelia ir galimų vertintojų atrankos mechanizmas bei jų kompetencija.
Šiaulių apylinkės teismas, Rokiškio rajono apylinkės teismas	Siūlome nepritarti Darbo grupės siūlymo Teisėjų Tarybai 2.3. punktui, įvertinant teisėjų bei teismo vidinį administravimą vykdančių subjektų ir taip didelį užimtumą, atliekant tiesiogines darbinės funkcijas, bei teisme neesant pakankamai žmogiškųjų ir finansinių išteklių tokiems Darbo grupės siūlymams įgyvendinti.
Jurbarko rajono apylinkės teismas	Jeigu yra labai nukrypta nuo Standartų reikalavimų, bylai esant apeliacinėje instancijoje, apie tai turėtų pasisakyti aukštesnysis teismas.
Akmenės rajono apylinkės teismas	Toks mechanizmas būtų per sudėtingas, reikėtų pradėti nuo lituanisto pareigybės įsteigimo visuose teismuose;
2.4. VYKDYTI PERIODINĮ VISOS TEISMŲ SISTEMOS AR ATSKIRŲ TEISMŲ GRUPIŲ VEIKLOS TYRIMĄ, SIEKiant ĮVERTINTI, KAIP LAIKOMASI STANDARTŲ	
<i>Pritaria</i>	
Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, Panevėžio miesto	Standartuose aiškiai įtvirtinus dokumento rekomendacinį pobūdį bei užtikrinus pagrįstą procesinio sprendimo rengėjų nuožiūros laisvę, suderintą su teismams tenkančia pareiga motyvuoti priimamus sprendimus, teismas iš tiesų gali pritarti prašymo 2.4. punkte nurodytos priemonės įgyvendinimui. Manome, kad nuoseklus parengtų gairių atnaujinimas galėtų geriausiai prisidėti prie Standartų tikslų įgyvendinimo ir skatintų teismų sprendimų (jų aiškumo ir suprantamumo) kokybės gerinimą ir plėtotę.

apylinkės teismas	
Vilniaus miesto apylinkės teismas	Teismo teisėjai laikosi aiškos ir vieningos pozicijos, kad bet kokie Standarto laikymosi tikrinimo būdai turi būti taikomi vertikalčiai, pradedant nuo aukščiausios instancijos teismų, ir tik po to, kai Standarto laikymosi požiūriu bus įvertinti apygardų teismai, būtų vertinami apylinkių teismų teisėjų procesiniai sprendimai.
Kauno apylinkės teismas	Siūloma priemonė užtikrintų vieningą, objektyvų ir nešališką Standartų taikymo vertinimą.
Šiaulių apygardos	Pritariame periodinio visos teismų sistemos ar atskirų teismų grupių veiklos tyrimo, siekiant įvertinti, kaip laikomasi Standartų, idėjai su išlyga, kad toks tyrimas bus atliekamas ne anksčiau kaip po kalendorinių metų, suteikiant laiko teisėjams ir teisėjų padėjėjams įgyti įgūdžių rengiant procesinius dokumentus laikantis Standarto nuostatų.
Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, Akmenės, Kelmės rajonų apylinkių teismai pritaria siūlomai priemonei.	
<i>Nepritaria</i>	
Šiaulių apylinkės teismas, Rokiškio rajono apylinkės teismas	Siūlome nepritarti Darbo grupės siūlymo Teisėjų Tarybai 2.4. punktui, įvertinant teisėjų bei teismo vidinį administravimą vykdančių subjektų ir taip didelį užimtumą, atliekant tiesiogines darbine funkcijas, bei teisme neesant pakankamai žmogiškųjų ir finansinių išteklių tokiems siūlymams įgyvendinti.
Jurbarko rajono apylinkės teismas	Jeigu yra labai nukrypta nuo Standartų reikalavimų, bylai esant apeliacinėje instancijoje, apie tai turėtų pasisakyti aukštesnės instancijos teismas.
3. PAPILDYTI TEISĖJŲ TARYBOS 2015 M. GRUODŽIO 28 D. NUTARIMU NR. 13P-157-(7.1.2) PATVIRTINTAS GAIRĖS TEISMŲ, NAGRINĖJANČIŲ BAUDŽIAMĄSIAS, CIVILINES, ADMINISTRACINIŲ TEISĖS PAŽEIDIMŲ IR ADMINISTRACINES GINČO BYLAS, VIDINĮ BEI IŠORINĮ ADMINISTRAVIMĄ VYKDANTIEMS SUBJEKTAMS	
<i>Pritaria</i>	
Kauno apygardos teismas	Standartų taikymo vertinimo priemone galėtų tapti įgyvendinant administravimo veiklą rengiamuose teismų organizacinės veiklos, administracinės veiklos priežiūros planuose numatomi patikrinimai, kurių tikslas būtų nustatyti teisėjus ir jų surašomus sprendimus, kurie visiškai neatitinka Standartų reikalavimų (yra visiškai nemotyvuoti, nelogiški, nenuoseklūs) ir imtis priemonių tokioms situacijoms šalinti. Pažymėtina, kad tais atvejais, kai toks procesinis sprendimas gali būti skundžiamas aukštesnės instancijos teismui, pastarasis, nustatęs, jog sprendimas neatitinka būtinųjų proceso įstatymuose įtvirtintų formos ir turinio reikalavimų, jį iš teisinės sistemos pašalina panaikindamas, tačiau daugelis tarpinių sprendimų bylose yra neskundžiami, todėl atsirastų galimybė į tokius tiek proceso įstatymų, tiek

	ir Standartų reikalavimų neatitinkančius sprendimus efektyviai reaguoti ir taisyti situaciją administracine tvarka.
Kauno apylinkės teismas	Pritartina 3 punkte nurodytai idėjai, kadangi konkrečiame teisme atliekamas planinis Standartų taikymo vertinimas galėtų būti greitai įgyvendinama, efektyvi, prevenciškai veikianti priemonė teismo procesinių sprendimų kokybei gerinti.
<i>Nepritaria</i>	
Lietuvos Aukščiausiasis Teismas	Nepritariame darbo grupės prašymo 3 punkte nurodytam pasiūlymui, jei jis apimtų teisėjo individualaus darbo vertinimą pasitelkiant išorinį ir (ar) vidinį teismų administravimą. Individualaus Standartų laikymosi vertinimas išorinio ir (ar) vidinio teismų administravimo pagalba gali sukelti klausimų dėl suderinamumo su teisėjų nepriklausomumo principu. Be to, kyla abejonių dėl Standartų, kurie pagal savo pobūdį yra rekomendaciniai, laikymosi vertinimo ar užtikrinimo patekimo į teismų administravimo veiklos sritį. Kita vertus, kaip alternatyva darbo grupės rašte pateiktam pasiūlymui, galėtų būti svarstomos administravimo priemonės, kurių pagalba nebūtų vertinamas individualaus teisėjo darbas, bet kuriomis, pavyzdžiui, būtų siekiama skatinti ir plėtoti Standartų laikymosi kultūrą ir praktiką. Sutarus dėl tokių priemonių, jas būtų galima papildomai įtvirtinti Administravimo teismuose nuostatose.
Šiaulių apygardos teismas, Šiaulių apylinkės teismas	Siūlome nepritarti darbo grupės siūlymo Teisėjų Tarybai 3 punktui, įvertinant teisėjų bei teismo vidinį administravimą vykdančių subjektų ir taip didelį užimtumą, atliekant tiesiogines darbine funkcijas, bei teisme neesant pakankamai žmogiškųjų ir finansinių išteklių tokiems darbo grupės siūlymams įgyvendinti. Šios priemonės įtraukimas nepagrįstai padidintų priežiūros apimtis ir darbo laiko sąnaudas.
Rokiškio rajono apylinkės teismas	Teisėjai nepritaria darbo grupės prašymo 3 punkte pateiktam siūlymui, kurio įgyvendinimui reikėtų papildomų finansinių ir žmogiškųjų resursų. Teisėjų nuomone, ši idėja galėtų būti įgyvendinta, kai atsirastų papildomų finansinių ir žmogiškųjų resursų 2.3 ir 2.4 punktų įgyvendinimui.
Panevėžio miesto apylinkės teismas, Biržų rajono apylinkės teismas, Lietuvos apeliacinis teismas	<p>Įgyvendinant Standartus dėl jų rekomendacinio pobūdžio šiuo metu papildomos jų laikymosi kontrolės priemonės yra netikslingos. Standartai turėtų ir likti tik rekomenduojami, t.y. neturėtų tapti privalomais. Kadangi tai, teisėjų vertinimu, prieštarautų teisėjo nepriklausomumo principui. Dėl to Standartai neturėtų būti įtraukti į Gaires teismų administravimą vykdančiams subjektams kaip tikrinimo objektas.</p> <p>Pagal Teisėjų veiklos vertinimo aprašą vienas iš kriterijų vertinant teisėjo veiklą – jo priimamų procesinių sprendimų kokybė (Aprašo 9.3 p.). Vertinant teisėjo priimamų sprendimų kokybę yra atsižvelgiama ir į procesinių sprendimų aiškumą, logiškumą, kalbos raišką, būtent šių tikslų siekta ir priimant Standartus. Taikant šį vertinimo kriterijų gali būti atsižvelgiama ir į Standartų laikymosi praktiką tuo atveju, jei teisėjas yra apsisprendęs juos taikyti savo veikloje. Be to, mūsų nuomone, Standartų rekomendacinis pobūdis lemia, jo jų laikymosi kontrolės įtvirtinimas atskiruose Tarybos tvirtinamuose teisės aktuose nėra tikslingas ir teisinės technikos požiūriu, priešingu atveju tektų aptarti ir kitų panašaus pobūdžio dokumentų laikymosi kontrolės sistemą. Dėl šių priežasčių nesiūlome Standartų laikymosi kontrolės įtraukti į vidinį bei išorinį teismų administravimą.</p>

BENDRO POBŪDŽIO PASTABOS IR KITI SIŪLYMAI

Vilniaus apygardos teismas	<p>Nemaža dalis teisėjų priešinasi tokių Standartų įvedimui. Iš dalies tai sąlygota išliekančiu dideliu neaiškumu dėl Standartų turinio ir jo taikymo privalomumo laipsnio vystymosi ateities. Gera mintis unifikuoti procesinių dokumentų formatą rekomendaciniu aktu, galinčiu sukurti bendrą ir vienodą rašymo kultūrą per ilgą laiką kuriant geras praktikas, tampa dar vienu įpareigojančiu privalomuoju aktu, suprantamu kaip imperatyvus ne iš įstatymo kylantis nurodymas. Teisėjai kaip taisyklė tam priešinasi labiausiai ir su tuo kyla daugiausia problemų, bandant išspręsti administracine tvarka. Standarto kūrimas tikrai reiškia naujos rašymo kultūros įvedimo bandymą. Kaip ir kiekvienas kultūros ar papročio keitimo bandymas, toks bandymas diegiant standartą turi būti laipsniškas, atsargus ir gerai apgalvotas, todėl gerai motyvuotas. Teisėjai, kuriems visiškai nerūpi karjeros klausimai (o tokių daug), nesileis priverčiami laikytis administracine tvarka nustatyto ir (tegul ir fiktyviai) rekomendaciniu pavadinto standarto, bet daug lengviau seks procesine tvarka nustatyto. Kyla klausimas, kodėl vis dar reikia kalbėti apie rekomenduojamus Standartus, jeigu pagal juos (jų laikymąsi) jau ketinama atlikti teisėjų ir padėjėjų vertinimus. Tokie ketinimai aiškiai parodo, kad į Standartus jau pradedama žiūrėti kaip į privalomus. Privalomų teisinės kultūros standartų įvedimas yra keistas ir savyje prieštaringas dalykas, nes arba tai naujas kultūros reiškiny, tuomet jis paprastai atsiranda organiškai ir daugiau iš pavyzdžio bei geros valios, arba tai normatyvinis reikalavimas ir įpareigojimas, kuris kultūros dalimi taps vėliau, kai jo kurį laiką bus verčiama ir pripratinta laikytis.</p> <p>Dabar yra puikus laikas pasinaudoti tokių Standartų atsiradimu ir aukštesnės instancijos teismams parodyti trumpą, koncentruotą procesinių dokumentų rašymo būdą, pvz., aiškiai pasakant, kaip turi būti suprantamos procesinės nuostatos dėl motyvų rašymo, kaip turi būti aprašomos (ar net visai neaprašomos) aplinkybės, dėl kurių nėra ginčo ir kaip – aplinkybės, dėl kurių kilęs ginčas. Problema turi būti sprendžiama kompleksiškai – kartu su naujais bet neišvengiamais kultūros dalykais, susijusiais su geru pasirengimu bylos nagrinėjimui, galimybe teismui atskleisti savo preliminarą poziciją bylos ginčo klausimu, kalbų trukmės ribojimo (kai tai būtina) galimybėmis ir kt.</p>
Klaipėdos apygardos administracinis teismas	Darbo grupės pasiūlytomis priemonėmis siekiama įtvirtinti imperatyvų Standartų taikymą. Pažymėtina, kad procesinis dokumentas yra teismo (teisėjo) jurisdikcinės veiklos aktas ir imperatyvūs reikalavimai procesinio dokumento turiniui bei formai yra numatyti procesiniuose dokumentuose, todėl papildomi reikalavimai ar detalesnis įstatyme jau numatytų turinio ir formos reikalavimų įtvirtinimas pateisinamas tik tiek, kiek tai susiję su teismo sprendimo kokybiniais aspektais ir gali būti išskirtinai rekomendacinio pobūdžio.
Kėdainių rajono apylinkės teismas	Darbo grupės pateiktiems siūlymams iš esmės neprieštarujama, tačiau pabrėžtina, kad vertinant teisėjo rengiamų dokumentų atitikimą Standartų reikalavimams turėtų būti orientuojamasi į esminį atitikimą pačiuose Standartuose išdėstytiems principams, bet ne techniniams formos reikalavimams, nurodytiems Standartų priede.
Šalčininkų rajono apylinkės	Teisėjai, geriausiai besilaikantys Standartų, galėtų būti skatinami minint Teismų dieną.
Kretingos rajono apylinkės teismas	Siūlytina parengti ir pateikti procesinių dokumentų šablonus.

TEISĖJŲ TARYBA

Protokolinis sprendimas

2017 m. sausio   d. Nr.
Vilnius

1. Iš esmės pritarti Teisėjų tarybos Teismų administravimo komiteto 2017 m. sausio 17 d. raštu Nr. 5TV-2-(7.6.6) „Dėl Rekomenduojamų teismų procesinių sprendimų kokybės standartų taikymo įvertinimo priemonių“ pateiktiems pasiūlymams.

2. Pavesti Nacionalinei teismų administracijai parengti Teisėjų tarybos rašto projektą, kuriuo būtų kreipiamasi į Lietuvos Respublikos teismus, paraginant teisėjų padėjėjų ir kitų teismo valstybės tarnautojų, rengiančių teismo procesinių sprendimų projektus, pareigybės aprašymus papildyti nuostata, kad šie tarnautojai turėtų būti susipažinę su Standartais ir rengtų procesinių sprendimų projektus atsižvelgdami į Standartus, taip pat paraginant, kad tiesioginiai vadovai, suformuluodami tarnautojo einamųjų metų užduotis, kaip vieną iš užduočių įtrauktų teismų procesinių sprendimų projektų rengimą pagal Standartus, o šios užduoties vertinimo kriterijumi, be kita ko, nurodytų parengtų projektų kokybę.

3. Pavesti 2015 m. kovo 27 d. Teisėjų tarybos posėdyje sudarytai darbo grupei (toliau – Darbo grupė):

3.1 Parengti detalius pasiūlymus Darbo grupės siūlomų priemonių – pakeisti ir papildyti Teisėjų veiklos vertinimo tvarkos aprašą, Asmenų, siekiančių tapti aukštesnės pakopos teismo (išskyrus Lietuvos Aukščiausiąjį Teismą) teisėjais, Asmenų, siekiančių paskyrimo į teismų (išskyrus Lietuvos Aukščiausiąjį Teismą) pirmininkų, jų pavaduotojų ar skyrių pirmininkų pareigas, Asmenų, pageidaujančių būti perkeltais ar paskirtais į kitą tos pačios ar žemesnės pakopos teismą, vertinimo kriterijus, Išvados apie teisėjo profesinę veiklą ir asmenines savybes formą, Gaires teismų, nagrinėjančių baudžiamąsias, civilines, administracinių teisės pažeidimų ir administracines ginčo bylas, vidinį ir išorinį administravimą vykdančioms subjektams, – įgyvendinimui nuo 2018 m., įvertinant būtinybę įtvirtinti privalomą, o ne rekomendacinį Standartų pobūdį.

3.2 Atlikti analizę ir parengti išvadas ir rekomendacijas dėl teismų sprendimų atitikties rekomenduojamiems standartams monitoringo.

Pirmininkas

Rimvydas Norkus